

Οι ελληνοτουρκικές «διαφορές» στο Αιγαίο – οι «γκρίζες ζώνες»

9-2-2014

*Του Πέτρου Ι. Μηλιαράκη**

Η απάντηση στις προκλήσεις των τούρκων πολιτικών και νομικών

Με αφορμή την επέτειο των 18 χρόνων από τα «γεγονότα των Ιμίων», σκόπιμο είναι να υπάρξει μία απάντηση στους Τούρκους «νομομαθείς» και «πολιτικούς» ως προς τις «γκρίζες ζώνες» που επικαλείται και προβάλλει η Τουρκία.

Ενταύθα εκ προοιμίου επισημαίνεται ότι επουδενί υφίσταται «νομικό κενό» σε οποιαδήποτε Συνθήκη ρυθμίζει το νομικό καθεστώς του Αιγαίου, είτε αφορά στη Συνθήκη Ειρήνης του Λονδίνου του 1913, είτε αφορά στη Συνθήκη Ειρήνης των Αθηνών το 1913, είτε αφορά στη Συνθήκη Ειρήνης της Λωζάνης του 1923, είτε αφορά στη Συνθήκη Ειρήνης των Παρισίων του 1947. Ιδιαίτερος δε ουδένα νομικό κενό καταλείπεται και από την τήρηση των Αρχών, προνοιών και δεσμεύσεων του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας, όπως αυτό υιοθετήθηκε με τη Σύμβαση του Montiego Bay της Ιαμαϊκής του 1982.

Ειδικότερα:

Με την πριν από 18 ακριβώς έτη δημιουργία των γνωστών γεγονότων των Ιμίων (Ιανουάριος 1996), η τουρκική πλευρά εφεύρε και προέβαλε τον ισχυρισμό περί «γκρίζων ζωνών», με «νομικό επιχείρημα» ότι τα διεθνή κείμενα που δεσμεύουν τις δύο χώρες (Ελλάδα και Τουρκία) αφήνουν «νομικό κενό» και δεν ρυθμίζουν δήθεν το καθεστώς όλων των νησίδων και βραχονησίδων του Αιγαίου Πελάγους!

Η νομική αυτή «αφύπνιση»(!) της γείτονος Τουρκίας που λαμβάνει χώρα 73 χρόνια μετά από την υπογραφή της Συνθήκης Ειρήνης της Λωζάνης και 49 χρόνια από τη Συνθήκη Ειρήνης των Παρισίων, είναι και ανιστόρητη και νομικώς αβάσιμη.

Προς αποκατάσταση του δικαίου, αλλά και της ιστορικής αλήθειας, αναγκαίο είναι να επισημειωθούν ενταύθα τα εξής:

1. Με το άρθρο 5 της Συνθήκης Ειρήνης του Λονδίνου του Μαΐου 1913 που υπογράφηκε αφενός μεταξύ της Ελλάδας, της Σερβίας, του Μαυροβουνίου και της Βουλγαρίας και της Τουρκίας αφετέρου, τα κράτη – μέλη εμπιστεύθηκαν στις μεγάλες δυνάμεις τον καθορισμό της τύχης όλων των Οθωμανικών Νήσων του Αιγαίου Πελάγους.

2. Με το άρθρο 15 της Συνθήκης Ειρήνης των Αθηνών του Νοεμβρίου του έτους 1913, μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, αναλαμβάνεται η δέσμευση της υποχρέωσης να αποδεχθούν Ελλάδα και Τουρκία την όποια απόφαση των Μεγάλων Δυνάμεων που θα αφορά στην τύχη των Οθωμανικών Νήσων του Αιγαίου Πελάγους.

3. Με βάση τις δύο αυτές προαναφερόμενες Διεθνείς Συνθήκες επακολούθησε η Διακοίνωση Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου 1914 με την οποία οι Μεγάλες Δυνάμεις (που είχαν νομιμοποιηθεί επί τούτω) αποφάσισαν και παρέδωσαν, κι έτσι περιήλθαν στην Ελλάδα, όλα τα νησιά του Αιγαίου με εξαίρεση την Ίμβρο, την Τένεδο και το Καστελλόριζο, τα οποία επεστράφησαν στην Τουρκία (για το Καστελλόριζο θα γίνει αναφορά αμέσως παρακάτω, ιδιαίτερος, λόγω της νομιμοπολιτικής υπεροχής της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ), το Καστελλόριζο αποτελεί τη λυδία λίθο της όλης υπόθεσης).

4. Με βάση το άρθρο 12 της Συνθήκης Ειρήνης της Λωζάνης του έτους 1923 επικυρώνεται η κυριαρχία της Ελλάδας στα νησιά της «Ανατολικής Μεσογείου» εκτός από την Ίμβρο, την Τένεδο και τις Λαγούσες και θεσπίζεται ειδικός κανόνας βάσει του

οποίου μόνο τα νησιά που ευρίσκονται σε μικρότερη απόσταση των τριών ναυτικών μιλίων από την ασιατική ακτή, παραμένουν υπό τουρκική κυριαρχία.

Έτσι, με τη συνθήκη ειρήνης της Λωζάνης εκχωρούνται όλα τα άλλα νησιά της «ανατολικής Μεσογείου» στην Ελλάδα, με εξαίρεση μόνο όσα ρητώς δεν της παραχωρούνται. Τούτος ο αυστηρός κανόνας αποτελεί αντιστροφή στο τουρκικό «νομικό επιχείρημα», περί δήθεν «κενών δικαίου».

Επίσης, με την αυτή συνθήκη ειρήνης της Λωζάνης και με το άρθρο 16, η Τουρκία δηλώνει ευθέως ότι παραιτείται από κάθε τίτλο και οποιοδήποτε δικαίωμα επί όλων των νήσων, εκτός εκείνων που η κυριαρχία τους έχει αναγνωρισθεί με τη συγκεκριμένη Συνθήκη της Λωζάνης. Δηλαδή, προδήλως βέβαιον είναι ότι με απόλυτη σαφήνεια καθορίζονται τα δικαιώματα της Τουρκίας στο Αιγαίο, χωρίς να δημιουργούνται αμφισβητήσεις ή κενά στα όρια της κυριαρχίας της.

Περαιτέρω, περί Καστελλόριζου

5. Αξιοσημείωτο είναι ότι η με τη Συνθήκη Ειρήνης της Λωζάνης, περιέρχονται στην Ιταλία, όλα τα νησιά της Δωδεκανήσου. Τα νησιά δε αυτά αναφέρονται και απαριθμούνται λεπτομερώς ήτοι Αστυπάλαια, Ρόδος, Χάλκη, Κάρπαθος, Κάσσο, Δήλος, Νίσυρος, Κάλυμνος, Λέρος, Πάτμος, Σύμη, Λιώς και Κως. Ρητώς δε αναφέρεται ότι υπό την κυριαρχία της Ιταλίας περιέρχεται και η νήσος Καστελλόριζο. Δηλαδή με τον ύστερο αυτό κανόνα του 1923, ακυρώνεται(!) η με τη Διακοίνωση Ιανουαρίου / Φεβρουαρίου 1914 παράδοση του Καστελλόριζου στην Τουρκία!

6. Με τη συνομολόγηση ήδη της Συνθήκης Ειρήνης της Λωζάνης, η Τουρκία παραιτήθηκε υπέρ της Ιταλίας παντός δικαιώματός της επί των νήσων της Δωδεκανήσου και των εξ αυτών εξαρτημένων νησίδων (που κατέχονταν ήδη από την Ιταλία). Ορίζεται δε ότι, το ζήτημα που αφορά στα Δωδεκάνησα, θα κανονισθεί μεταξύ των ενδιαφερομένων (Ελλήνων – Δωδεκανησίων – Ιταλών). Ως εκ τούτου, κατά τρόπο αδιστάκτως βέβαιον, η Τουρκία ρητώς:

A. δεν αναγνωρίζει δικαιώματα υπέρ αυτής επί της Δωδεκανήσου

B. ρητώς παραιτείται από οποιοδήποτε ζήτημα αφορά νήσους και βραχονησίδες στο πλέγμα της Δωδεκανήσου.

Έτσι, με το άρθρο 14 της Συνθήκης Ειρήνης των Παρισίων του Φεβρουαρίου του έτους 1947, η Δωδεκάνησος παραχωρήθηκε στην Ελλάδα. Υπόψη δε ότι στη Συνθήκη αυτή των Παρισίων συμβαλλόμενο μέρος δεν είναι η Τουρκία. Η παραχώρηση αυτή, που αφορά άλλωστε ιστορικά ελληνικές νήσους, ήταν και μία δικαίωση για την προσφορά της Ελλάδας στον αγώνα κατά του φασισμού – ναζισμού κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, στον οποίο μάλιστα η Τουρκία δεν είχε καν εμπλακεί!

7. Τέλος (και ειδικότερα ως προς το ζήτημα των Ιμίων), αναγκαίο είναι να υπομνησθεί στην Τουρκία ότι στους επίσημους χάρτες του υπουργείου Εξωτερικών του 1953 και του 1971, τα Ίμια βρίσκονται εντός των Ελληνικών χωρικών υδάτων, ενώ ο επίσημος χάρτης αυτού τούτου του τουρκικού στρατού («βαθύ κράτος») του 1969 αναφέρει τα Ίμια όχι ως Καρντάκ (“Kardak”) αλλά ως Ίμια (“Immia”) και τα εντάσσει απολύτως εντός των ελληνικών χωρικών υδάτων.

Τα προαναφερόμενα είναι αναγκαία να αντιπαρατεθούν στις ανιστόρητες και εξωνομικές προκλήσεις των τούρκων «νομικών» και «πολιτικών».

* Ο Πέτρος Ι. Μηλιαράκης δικηγορεύει στα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια Στρασβούργου και Λουξεμβούργου